

Veileder for mobilitetsplan i reguleringsplaner

Utarbeidet av prosjektgruppen for mobilitet, september 2026
Avdeling Byplan

SANDNES KOMMUNE

Gående
Syklende
Kollektivt
Delingsløsninger
Bylogistikk
Privatbiler
Fly

Innholdsfortegnelse

1. Formål og forventninger **4**

1.1 Når er det behov for en mobilitetsplan? 4

2.0 Kapitler i mobilitetsplanen **5**

2.1 Kort introduksjon og mobilitetsforutsetninger **5**

2.2 Reisemiddelfordeling tabell og estimert turproduksjon **5**

2.3 Mobilitetsformer **5**

2.4 Oppsummering **9**

1. Formål og forventninger

Denne veilederen skal bidra til at mobilitetsplaner får riktig innhold og detaljnivå. Mobilitetsplanen skal være et kort, målrettet og beslutningsrelevant dokument som viser hvordan et planforslag kan bidra til redusert privat bilbruk og økt andel reiser med gange, sykkel, kollektivtransport og eventuelt delingsmobilitet. Planen skal gi en konkret vurdering av hvilke forhold som påvirker reisemiddelvalg, hvilke tiltak som foreslås, og hvordan tiltakene kan sikres i plan. Mobilitetsarbeidet bør starte tidlig og oppdateres i takt med planforslaget.

Formålet er å gi (konsulent, forslagsstiller, kommune og politikere) et tydelig grunnlag for å vurdere om planforslaget legger til rette for en mer areal- og transporteffektiv utvikling. Mobilitetsplanen skal derfor avgrenses til informasjon som er relevant for dette formålet. Omfattende bakgrunnsbeskrivelser, generelle redegjørelser og tema som ikke har betydning for bilandel eller reisemiddelvalg, skal behandles i andre dokumenter.

Vurderingene skal være stedsspesifikke, prioriterte og etterprøvbare. Det er ikke tilstrekkelig å kun beskrive eksisterende forhold. Mobilitetsplanen skal munne ut i anbefalte tiltak som er relevante for det aktuelle planforslaget, og som kan bidra til reell endring i reisemiddelfordelingen. Disse tiltakene skal sikres gjennom plankart og/eller bestemmelser.

1.1 Når er det behov for en mobilitetsplan?

Det er behov for mobilitetsplan når et planforslag kan gi vesentlig transportvirkning, eller når bilbruk, parkering og tilgjengelighet er sentrale tema i plan- eller byggesaken. Dette gjelder særlig ved større utbygginger, fortetting og transformasjon, tiltak som gir mange ansatte, besøkende eller beboere, og prosjekter der parkering, adkomst eller tiltak for gange, sykkel og kollektiv er sentrale tema. Som aktuelt nivå kan det tas utgangspunkt i tiltak over 1 000 m² BRA og/eller virksomheter med over 50 ansatte, beboere eller besøkende jf. kommuneplanens bestemmelser. Også mindre tiltak kan kreve mobilitetsplan dersom transportvirkningene vurderes som vesentlige.

Mobilitetsplan skal fordeles i følgende kapitler:

1. Kort introduksjon og mobilitetsforutsetninger
2. Reisemiddelfordeling tabell og estimert turproduksjon
3. Mobilitetsformer og tiltak
4. Oppsummering

Trafikkanalyse skal holdes adskilt eller inngå som en del 2 av mobilitetsplanen.

Kilde på bildene: Sandnes sentrum, Sandnesposten, Stavanger Aftenblad

Mobilitetsplan: Plan ID og tittel
Sist endret: dato
Utført av:

2.0 Kapitler i mobilitetsplanen

Mobilitetsplanen skal være på maks 10 sider. Ved komplekse saker kan det, etter avtale med saksbehandler, utarbeides mer omfattende mobilitetsplaner ved behov.

2.1 Kort introduksjon og mobilitetsforutsetninger (maks 1 side)

Introduksjonen skal ikke gjenta beskrivelsen av planområdet fra planbeskrivelsen.

Mobilitetsføringer for planområdet

List opp mobilitetsføringer fra regionalplan, kommuneplan, områdeplan eller andre reguleringsplaner som gjelder for planområdet.

Oppsummeringskart og dagens situasjon

Legg til et oppsummeringskart av dagens mobilitets situasjon. Dette kan hentes fra stedsanalysen. Kartet skal vise de ulike mobilitetstilbudene og målpunkt innenfor gang og sykkelavstand. Informer om dagens trafikkmengde og fartsgrenser. Dagens mobilitetssituasjon beskrives kort. Beskrivelsen skal avgrenses til forhold som er relevante for vurdering av reisemiddelvalg og behov for tiltak.

Spesifikke mobilitetsbehov

Dersom det er spesifikke mobilitetsbehov for planområdet eller målgrupper med spesifikke behov skal det kort beskrives her (f.eks. varelevering, spesialtransport, syketransport osv.) Disse temaene, hvis relevante, kan utdypes videre i planbeskrivelsen eller trafikknotat.

2.2 Reisemiddelfordeling tabell og estimert turproduksjon (maks 2 sider)

I dette kapittelet skal det vises både dagens og ønsket reisemiddelfordeling som tar hensyn til 0-vekstmålet, i tillegg til estimert turproduksjon.

Bruk rapport *Reisevaner og potensial for redusert bilbruk i Sandnes kommune – Analyser av Nasjonal Reisevaneundersøkelse 2018/19 – 2022/23 for Sandnes kommune* som kunnskapsgrunnlag (vedlagt). Bruk rapporten som et utgangspunkt og vurder stedlige forhold ved behov.

2.3 Mobilitetsformer

For hver relevant mobilitetsform skal planforslagets løsninger og tiltak vurderes. Dagens situasjon brukes som grunnlag og skal ikke beskrives på nytt. Bruk de gitte tabellene, og suppler med kart, figurer eller illustrasjoner der dette tydeliggjør vurderinger eller tiltak. Tabellen skal vise foreslåtte tiltak og hvordan de sikres eller følges opp i planen. Spørsmålene i tabellen skal være veiledende.

Mobilitetsformer:
- Gange
- Sykkel (inkl. mikromobilitet[1])
- Kollektiv
- Delingsmobilitet og/eller andre myke tiltak
- Bilbruk (parkering og infrastruktur)

[1] Mikromobilitet er en samlebetegnelse på små, lette fremkomstmidler – som oftest elektriske – designet for én person.

Gange

Tilgjengelighet og kobling til målpunkt	
- Tilgjengelighet innen 1 km fra planområdet. *- Koblinger til skole, kollektiv, handel, arbeidsplasser.* *- Er det trygge og attraktive forbindelser til viktige målpunkt?*	
Nettverksstruktur og sammenheng	
- Er gangnettet finmasket? *- Er det sammenhengende?* *- Mangler / brudd i nettverket (barrierer, snarveier, omveier)*	
Tilstand og standard	
- Opparbeidet standard (dekke, belysning, bredde). *- Universell utforming.* *- Vedlikeholdsnivå og tilgjengelighet gjennom hele året.*	
Opplevelse og kvaliteter	
- Opplevelseskvalitet: trygghet, grønt, støy, krysningspunkter. *- Attraktivitet: er det fristende å gå?* *- Eventuelle svakheter som gjør det lite attraktivt.*	
Tiltak	
Beskrivelse av tiltaket i planen *- (Eks. snarveier, fortau, over/undergang)*	*Hvordan sikres det i planen?* *- (eks. plankart + bestemmelser)*

Sykkel

Tilgjengelighet og kobling til målpunkt	
- Er planområdet tilgjengelig for sykkel? *- Finnes det trygge, direkte og attraktive sykkelforbindelser til viktige målpunkt?* *- Er sykkelavstander (reisetid) til viktige målpunkt korte nok til at sykkel er et reelt alternativ?*	
Nettverksstruktur og sammenheng	
- Hvordan knytter planområdet seg til Sandnes sitt hovedsykkelnett? *- Har sykkelnettet i og rundt planområdet regulert standard eller faktisk opparbeidet god kvalitet for sykling?* *- Er sykkelveinettet tilstrekkelig finmasket?*	
Tilstand og standard	
- Hvilken løsning har sykkelveinettet (sykkelvei med fortau, sykkelfelt, blandet trafikk, etc.) i og rundt planområdet? *- Vurderes den eksisterende sykkelstandarden som tilstrekkelig trygg, tydelig og funksjonell for brukerne?*	
Opplevelse og kvaliteter	
- Oppleves sykkelnettet i og tilknyttet planområdet som komfortabelt og trygt for alle aldersgrupper (barn, unge, voksne, eldre)? *- Er det attraktivt å bruke sykkel til daglige gjøremål basert på rutenes direktehet, opplevelseskvalitet og trygghet?* *- Finnes det konkrete svakheter som gjør sykling mindre attraktivt eller mindre trygt?*	
Sykkelparkering	
- Er sykkelparkeringen plassert nær innganger og lett tilgjengelig for brukere? *- Er adkomsten trygg og intuitiv fra det overordnede sykkelnettet?* *- Har sykkelparkeringen ved aktuelle målpunkt god standard med beskyttelse, tyverisikkerhet og belysning?* *- Er den tilgjengelig for ulike sykkeltyper og er det nok plass?* *- Er det mulighet for lading av elsykler?*	
Tiltak	
Beskrivelse av tiltaket i planen *- (Eks. Sykkelparkering plassering, kvalitet på sykkelstativ, god kobling til eksisterende nett)*	*Hvordan sikres det i planen?* *- (eks. plankart + bestemmelser)*

Kollektiv (buss, tog og båt)

Tilgjengelighet, tilbud og kobling til målpunkt	
- Hvor langt er det fra planområdet til nærmeste kollektivholdeplass/stasjon/kai? Er dette innenfor gangavstand (ca. 300–600 meter (buss) eller 1000 meter(tog)? *- Finnes det gode og trygge gangforbindelser mellom planområdet og holdeplassene/stasjonen/kaien?* *- Hvilke kollektivtilbud finnes og med hvilken frekvens betjenes planområdet med (beskriv tilbud i og utenom rush, helgetilbud og åpningstid)?* *- Hvilke viktige målpunkt kan nås med kollektivtransport (sentrum, arbeidsplasser, skole, handel, regionale knutepunkt)?* *- Finnes det direkte linjer til viktige målpunkt, eller er man avhengig av overgang/bytte?*	
Tilstand og standard	
- Er tilgangen til holdeplassene universelt utformet og tilgjengelig for alle brukergrupper? *- Hvilken standard har holdeplassen?* *- Er det tilrettelagt for snarveier til holdeplasser/stasjoner/kai?*	
Opplevelse og kvaliteter	
- Oppleves kollektivtilbudet som tilgjengelig og attraktivt for brukerne? *- Finnes det kvaliteter som gjør kollektivtransport til et attraktivt alternativ til bil i området?* *- Finnes det eksisterende barrierer som hindrer adkomst til kollektiv? Missing links etc..(kan også faller under tilgjengelighet)*	
Tiltak som kan øke kollektivandelen	
Beskrivelse av tiltaket i planen *- (Eks. bedre kobling mellom planområdet og eksisterende kollektivholdeplasser)*	*Hvordan sikres det i planen?* *- (eks. plankart + bestemmelser)*

Delingsmobilitet og/eller andre myke tiltak

Delingsmobilitet er mobilitetstilbud som man deler med andre. Eksempler er delingsbil, delingssykkel, bysykler, el-sparkesykler, etc.

Tilgjengelighet og tilbud	
- Er området sterkt bilavhengig? *-Vil utbygging av parkeringsplasser medføre vesentlige kostnader?* *- Finnes det tilbud for delingsmobilitet i planområdet eller i nærheten?* *- Vil ny utbygging kunne skape nok etterspørsel etter delingsmobilitet?* *- Vil et nytt tilbud for delingsmobilitet kunne betjene et større område enn planområdet?* *- Vil delingsmobilitet medføre reduserte kostnader og klimagassutslipp?* *- Hvilken type delingsmobilitet egner seg best for området?*	
Tiltak	
Beskrivelse av tiltaket i planen *- (Eks. snarveier)*	*Hvordan sikres det i planen?* *- (eks. settes av offentlig areal i plankart med mulighet for lading + tilhørende bestemmelser)*

Bil/veinett

Tilgjengelighet, tilbud og kobling til målpunkt	
- Er det behov for bil for å betjene aktuelle målpunkt for arbeids-, handel eller fritidsreiser? *- Er det fremkommelighetsproblemer på veinettet som betjener planområdet?*	
Nettverksstruktur og sammenheng	
- Hvordan knytter planområdet seg til offentlig veinett? *- Er veinettet utformet slik at det skapes unødvendig trafikkarbeid?* *- Er det trafikantbetaling for å komme til/fra sentrum eller bydelssenter?*	
Tilstand og standard	
- Er veinettet utformet i samsvar med regelverket? *- Vil eksisterende veinett kunne håndtere planlagt nyskapt trafikk fra planområdet?*	
Parkering	
- Er det foreslått individuell eller felles parkering? *- Er det vurdert bruk av mobilitetshus i forbindelse med planforslaget?* *- Er parkeringen på, over eller under bakken?* *- Er parkeringstilbudet lokalisert slik at bil foretrekkes fremfor sykkel eller kollektiv?* *- Har parkeringen god standard og god sikkerhet?* *- Er det tilrettelagt for ulike brukergrupper og er det nok plass?* *- Er det tilrettelagt for lading av kjøretøy?* *- Er det satt av p-plasser til gjesteparkering og er dette tilstrekkelig?* *- Er det gjort tiltak for å redusere parkeringskravet?* *- Er parkeringskravet tilpasset planformålet?*	
Tiltak	
Beskrivelse av tiltaket i planen *- Hva er gjort for å legge til rette for å oppnå nullvekstmålet?*	*Hvordan sikres det i planen?* *- (eks. plankart + bestemmelser)*

2.4 Oppsummering

Mobilitetsplanen skal konkludere tydelig på hvilke tiltak som er nødvendige for å redusere bilbruk og gjøre det mer attraktivt å velge andre reisemidler. Oppsummeringen skal prioritere de viktigste grepene, vise forventet effekt på reisemiddelvalg og angi hvordan tiltakene skal følges opp i plan og eller bestemmelser. Inkluder gjerne et oppsummeringskart. En mobilitetsplan skal ikke bare beskrive situasjonen; den må vise hvilke konkrete tiltak som skal gjennomføres for å endre den slik at 0-vekstmålet kan oppnås på Nord-Jæren.

Kilde: Miljøløftet